

VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR VOLKSRAADPLEGINGEN
VAV 2011/5

In haar vergadering van **vrijdag 27 mei 2011** om 10.30 uur, heeft de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen, samengesteld uit:

De heer Brecht Steen, Voorzitter,
Mevrouw Lieve Raiglot,
Mevrouw Raymonde Rommel, stemgerechtigde leden

De heer Joan Halsberghe, lid met raadgevende stem

de heer Rudy Janssens, secretaris

naar aanleiding van de vraag van het stadsbestuur van Veurne of de Commissie het college van burgemeester en schepenen een advies kan verstrekken over de elementen die moeten gehanteerd worden bij het kennelijk (on)ontvankelijk verklaren van het verzoek tot het organiseren van een gemeentelijke volksraadpleging en het al dan doorspelen van dat verzoek aan de gemeenteraad,

het volgende advies gegeven:

1. De Commissie merkt in hoofdde op **dat de vraagstelling** die door de initiatiefnemer wordt voorgelegd, **niet toelaatbaar** is. De vraag gaat er immers over of op het containerpark voor alle inwoners van Veurne alle afvalfracties opnieuw gratis zouden mogen aangeboden worden.

Deze vraag heeft duidelijk betrekking op een retributie die door de gemeenteraad werd vastgesteld. Artikel 214, §1, van het gemeentedecreet is in deze zeer duidelijk: "aangelegenheden betreffende de rekeningen, de gemeentebelastingen, **de retributies**, het meerjarenplan en de aanpassingen eraan, het budget en de budgetwijzigingen kunnen niet het voorwerp zijn van een raadpleging".

2. De stad Veurne stuurt als bijlage bij haar vraag:

- de brief van de initiatiefnemer waarbij deze zijn verzoek tot het houden van een volksraadpleging bezorgt aan het stadsbestuur, met de gemotiveerde nota en de eerste pagina uit een bundel met handtekeningen dat moet dienen als "het bewijs dat het verzoek gesteund wordt door ten minste 20% van het aantal inwoners, ouder dan zestien jaar";

- de blanco brief en het bijhorend formulier zoals dat op de website van de stad stond en zoals dat aan de kandidaat-indiener van het verzoek om een volksraadpleging te organiseren ter beschikking gesteld werd op zijn verzoek.

De Commissie stelt vast dat het formulier zoals dat door de stad werd bezorgd aan de initiatiefnemer en door hem ook effectief gebruikt werd **niet voldoet aan alle wettelijke voorschriften**.

In dat verband verwijst de Commissie naar een eerder advies (VAV 2011/ 2 inzake Deinze) waarin zij het volgende stelde:

Het artikel 207 van het Gemeentedecreet, dat handelt over de vermeldingen die op het formulier dat ter ondertekening aan de bevolking wordt aangeboden, moeten voorkomen, is vrij duidelijk.

Het formulier moet bevatten:

- *de naam van de gemeente;*
- *de vraag of vragen waarop de voorgenomen raadpleging betrekking heeft;*
- *de naam, voornamen, geboortedatum en woonplaats van de personen die het initiatief nemen tot de raadpleging;*
- *de naam, voornamen, geboortedatum en woonplaats van iedereen die het verzoekschrift heeft ondertekend;*
- *de tekst van artikel 196 van het Strafwetboek.*

Een en ander betekent dus dat al deze vermeldingen verplicht op elk formulier dat ter ondertekening aan de bevolking wordt aangeboden, moeten voorkomen, wil de vraag tot organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging ontvankelijk verklaard worden.

Op het formulier dat door de initiatiefnemer ter ondertekening aan de bevolking van Veurne werd aangeboden, ontbreken een aantal zaken, te weten:

- de naam van de gemeente;
- zijn eigen geboortedatum en woonplaats;
- de tekst van artikel 196 van het strafwetboek;
- de **voornamen** van de ondertekenaars. Op het formulier wordt slechts het aangeven van een **voornaam** voorzien.

Wat het ontbreken van de **voornamen** betreft heeft de Commissie al eerder een standpunt ingenomen in het hoger vermelde advies VAV 2011/2 waarbij zij stelde:

*Wat de vermelding betreft van de **voornamen** van de ondertekenaars, stelt de Commissie dat de bedoeling van de decreetgever hier duidelijk is geweest dat de ondertekenaars duidelijk identificeerbaar zijn om na te gaan of zij aan alle decretale criteria voldoen om een verzoek tot de organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging te ondersteunen en er aan deel te nemen. Het zal daarom niet altijd noodzakelijk zijn dat men alle voornamen van de ondertekenaar vermeldt. Wanneer de persoon voldoende kan worden geïdentificeerd aan de hand van de gegevens die voorkomen op het formulier, kan dat volstaan. Het bestuur heeft uiteraard wel de mogelijkheid om bij de geringste twijfel de naam van een ondertekenaar waarover geen volledige duidelijkheid bestaat, te schrappen.*

In voorliggend geval is echter gewoon de mogelijkheid om meerdere voornamen te vermelden niet voorzien.

Wat betreft het ontbreken van de tekst van artikel 196 van het strafwetboek, stelde de Commissie:

De integrale tekst van artikel 196 van het Strafwetboek moet wel op het formulier voorkomen. Een verwijzing naar het artikel volstaat niet.

Op zich zijn de onvolmaaktheden aan het formulier voldoende om het verzoek tot het organiseren van een gemeentelijke volksraadpleging als onontvankelijk te bestempelen.

De commissie wil er echter uitdrukkelijk op wijzen dat het formulier zoals het door de stad aan de initiatiefnemer ter beschikking werd gesteld zelf ook kennelijk niet voldeed aan de hierboven aangehaalde wettelijke voorschriften. Ontbraken immers op dat formulier:

- de vermelding van artikel 196 van het strafwetboek;
- de mogelijkheid om meerdere voornamen te vermelden, zoals het decreet voorschrijft,

Mocht de vraagstelling toelaatbaar zijn, *quod non*, komt het de commissie voor dat de overheid in het voorliggende concrete geval de fout die ze zelf heeft gemaakt niet kan inroepen om het verzoek tot het houden van een gemeentelijke volksraadpleging onontvankelijk te verklaren. Weliswaar rust op de verzoekers de verplichting om na te gaan of het formulier die ze gebruiken aan alle wettelijke vereisten voldoet (vgl. VAV 2010/1, inzake Tielt, van 17 maart 2010), maar wanneer de overheid zelf die vereisten flagrant miskent en de verzoekers bovendien in het formulier uitdrukkelijk verplicht om het door haar ter beschikking gestelde formulier te gebruiken, kan deze laatste zich niet op de fout van verzoeker beroepen.

Om in de toekomst discussies over de geldigheid van het aangeboden formulier te vermijden, adviseert de Commissie de gemeentebesturen om gebruik te maken van het modelformulier dat terug te vinden is op de website www.binnenland.vlaanderen.be/volksraadplegingen.

Aan de Vlaamse Regering adviseert de Commissie om in het Gemeentedecreet een bepaling op te nemen waarbij de Vlaamse Regering de bevoegdheid wordt gegeven om het model van het formulier vast te stellen.

3. Artikel 205 van het Gemeentedecreet bepaalt dat het aan de gemeenteraad toekomt om een beslissing te nemen over het al dan niet organiseren van een gemeentelijke volksraadpleging.

In deze materie is de bevoegdheid van het college van burgemeester en schepenen beperkt tot:

- het in ontvangst nemen van het verzoek;
- de controle van de handtekeningen (artikel 208 GD),
- het opmaken van de lijst van deelnemers aan de volksraadpleging (artikel 210 GD);
- het op de agenda brengen van de gemeenteraad van het verzoek, na de controle van de handtekeningen (artikel 215 GD).

Het college kan dus niet beslissen om geen volksraadpleging te organiseren omdat het formulier ongeldig zou zijn of de vraagstelling niet toelaatbaar. Deze beslissing behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de gemeenteraad.

DIT ADVIES WERD UITGEBRACHT MET EENPARIGHEID VAN STEMMEN.

**De Voorzitter,
Brecht Steen.**